

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în

Educație Artistică Ștefan Neaga

Gheorghe Perju

"11" octombrie 2017

Curriculumul disciplinar

F. 04.O. 013 Literatura muzicală universală IV

Specialitatea: 21510 Canto

Calificarea: 265213 Artist vocalist

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Martînenco Neli, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Șt. Neaga
Rubicean Galina, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Șt. Neaga
Daniliuc Lidia, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică Șt. Neaga

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

Director

Gheorghe Perju
Gheorghe Perju

"11" octombrie 2017

Recenzenți:

Ivancenco Valentina, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Activitate Artistică Ștefan Neaga
Manoilă Iana, grad didactic I, Centrul de Excelență în Activitate Artistică Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului in internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV. Administrarea disciplinei.....	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	6
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	7
VIII. Lucrările practice recomandate	7
IX. Sugestii metodologice	7
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	10
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	13
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	13

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul disciplinar *Literatură muzicală universală IV* este un document normativ pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație Artă, specialitatea *Canto* în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar. În cadrul sistemului de învățământ artistic disciplina *Literatura muzicală universală* s-a manifestat ca una fundamentală și constituie un indispensabil liant între latura instructiv-formativă și cea practică.

Curriculumul *Literatura muzicală universală I-VIII* este unitar din punct de vedere al competențelor generale, atitudinilor urmărite și al principiului de organizare al conținuturilor. În acest context, Curriculumul la unitatea de curs *Literatura muzicală universală IV* constituie un suport metodologic ce formulează competențele specifice și unitățile de învățare pentru semestrul IV de studiu.

Obiectul de studiu al acestei discipline constituie cunoașterea caracteristicilor istorice și stilistice ale creației componistice, însușirea metodologiei de analiză și audiția lucrărilor muzicale; studierea limbajului de specialitate și comunicarea în lexicul domeniului profesional. În cadrul cursului este urmărită evoluția artei muzicale universale și formarea școlilor componistice naționale. Se studiază originea genurilor și formelor, multitudinea procedeelelor de dezvoltare a materialului muzical, specificul interacțiunii procesului de creație și a activității interpretative.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare-învățare-evaluare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare etc.

Actualul Curriculum este conceput astfel încât să permită profesorilor posibilitatea de a-și elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor competențe profesionale, abilități și atitudini în corespundere cu standardele de specialitate și cerințele pieței muncii din societatea contemporană.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație Artă;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Scopul studierii acestui curs constă în pregătirea viitorilor interpreți, *artiști vocaliști* pentru care cunoașterea istoriei și stilisticii artei muzicale va asigura formarea abilităților interpretative de calitate. Acest curs formează și dezvoltă la elevi un nivel înalt al competențelor muzicale și deprinderi practice specifice domeniului, contribuind la dezvoltarea gustului estetic și a capacităților intelectuale ale elevilor. Disciplina *Literatura muzicală* posedă

un pronunțat caracter aplicativ și stimulează gândirea logică, imaginația și creativitatea elevilor. Scopurile didactice ale cursului sunt multiple și se realizează prin studierea activității și a creației marilor compozitori, a diverselor aspecte și legități generale cu privire la evoluția artei muzicale. În acest sens, disciplina *Literatura muzicală universală* își propune:

1. să familiarizeze elevul cu limbajul de specialitate și cu modalitățile de aplicare a elementelor de limbaj în activitatea de interpretare;
2. să formeze deprinderile de lucru privind selectarea informației și a materialelor audio/video utilizând tehnici variate de procesare;
3. să genereze strategii cognitive și afective bazate pe relații interdisciplinare în cadrul domeniului artistic, dar și cu domenii tangente (literatura, arta plastică, filosofia, teologia, arta teatrală), deschizând sfera tehnicilor de notare și crearea a muzicii prin noile tehnologii informaționale TIC.

II. Motivația, utilitatea modului pentru dezvoltarea profesională

Misiunea strategică a cursului este de a contribui la definirea personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură prin asigurarea unui suport teoretic și stabilitatea pregătirii practice de specialitate tuturor elevilor. Conștientizarea dezvoltării artei muzicale ca un fenomen cultural de mare complexitate este absolut necesară pentru înțelegerea și gestionarea conceptelor artistice, contribuie la formarea și consolidarea competențelor profesionale ce vor permite absolvenților atât angajarea pe piața muncii cât și continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Literatura muzicală universală constituie baza conceptuală pentru studierea și cunoașterea celorlalte discipline din domeniul de educație *Artă*, incluse în Planului de învățământ. La rândul lor, disciplinele muzical-teoretice (teoria muzicii, armonia, teoria formelor muzicale) oferă cunoașterea și posibilitatea aplicării adecvate a diverselor noțiuni de limbaj muzical necesare pentru analiza și aprecierea creațiilor muzicale.

Studierea originii și dezvoltării genurilor muzicale, a diverselor curente și stiluri artistice, a tradițiilor muzicii naționale și mondiale din perspectiva raporturilor *interdisciplinare și transdisciplinare* permite o abordare mai amplă și o cunoaștere aprofundată a creației componistice în diferite epoci istorice. Astfel, pentru tinerii muzicieni profesioniști aplicarea cunoștințelor și abilităților obținute în cadrul studierii *literaturii muzicale universale* devine o necesitate obiectivă în formarea lor ca specialiști calificați. Finalitățile cursului de *Literatură muzicală universală* asigură un orizont artistic larg și extinderea potențialului interpretativ propriu, care îi va permite viitorului artist vocalist integrarea în colective artistice și participarea la concursuri naționale și internaționale.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

- CS1. Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului muzical-romantic;
- CS2. Identificarea terminologiei de specialitate;
- CS3. Întruchiparea mesajului artistic romantic în genul de operă;
- CS4. Promovarea conceptelor romantice la o nouă etapă de dezvoltare a operei italiene.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
IV	30	10	5	15	ex	1

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Specificul tratării esteticii Romantismului în a doua jumătate a sec. al XIX-lea	
UC1. Investigarea istorico-stilistică și structurală a fenomenului muzical-romantic: <ul style="list-style-type: none"> - identificarea principiului cronologic; - dezvoltarea muzicii simfonice și instrumentale de cameră; - tematica folclorică în genul miniatural. 	<p>1.1 <i>Conceptele estetice ale lui J. Brahms realizate în mesaje artistice originale;</i></p> <p>1.2 <i>Sinteza tradițiilor clasice cu conținutul romantic în simfoniile lui J. Brahms;</i></p> <p>1.3 <i>Simfonia nr. 4.</i></p> <p>1.4 <i>Creația pentru pian. Dansurile ungare.</i></p>
2. Particularitățile tratării genului de operă în perioada Romantismului tardiv	
UC2. Identificarea terminologiei de specialitate: <ul style="list-style-type: none"> - transformările stilistice și compoziționale în opera romantică; - reforma operei europene elaborată și realizată de către R. Wagner. 	<p>2.1 Tematicile specifice ale operelor wagneriene realizate prin sistemul de leitmotive, prevalarea declamației în sfera vocală;</p> <p>2.2 Realizarea principiilor reformatoare în opera <i>Lohengrin</i>.</p>
3. Diversitatea stilistică a operei în a doua jumătate a sec. al XIX-lea	
UC3. Întruchiparea mesajului artistic romantic în genul de operă: <ul style="list-style-type: none"> - conceptele naționale –patriotice ale operelor timpurii ale lui G. Verdi; - revizuirea elementelor compoziționale ale operei. 	<p>3.1 Repere biografice și periodizarea creației lui G. Verdi;</p> <p>3.2 G. Verdi – creator al dramei muzicale italiene;</p> <p>3.3 Analiza operei <i>Rigoletto</i></p>
4. Tendințe noi de dezvoltare a genului de operă în creația lui G. Verdi	
UC4. Promovarea conceptelor romantice la o nouă etapă de dezvoltare a operei italiene: <ul style="list-style-type: none"> - tematica lirico-psihologică în operele verdiane din anii 50 ai sec. al XIX-lea; - simbioza limbajului tradițional al operei italiene <i>bel canto</i> cu ritmo-intonațiile timpului. 	<p>4.1 Abordarea subiectelor din literatura contemporană;</p> <p>4.2 Analiza operei <i>Traviata</i>;</p> <p>4.3 Aspecte muzical-dramaturgice noi realizate în opera <i>Aida</i>.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ seminar	
1	Specificul tratării esteticii Romantismului în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	7	2	1	3
2	Particularitățile tratării genului de operă în perioada Romantismului tardiv.	8	3	2	4
3	Diversitatea stilistică a operei în a	7	2	1	4

	doua jumătate a sec. al XIX-lea.				
4	Tendințe noi de dezvoltare a genului de operă în creația lui G. Verdi.	8	3	1	4
	Total	30	10	5	15

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Specificul tratării esteticii Romantismului în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.			
1.1 Promovarea simfonismului romantic în creația lui J. Brahms; 1.2 Stilistica <i>werbunkoş</i> -ului în miniaturile pentru pian.	<i>Proiect individual:</i> Principalele etape a evoluției artei muzicale în creația lui J. Brahms..	Prezentare publică	Săptămâna 3
2. Particularitățile tratării genului de operă în perioada Romantismului tardiv			
2.1 Componentele lexicului de operă în perioada Romantismului tardiv.	<i>Referat:</i> Modalități de realizare a reformei wagneriene.	Prezentarea publică a referatului	Săptămâna 5
3. Diversitatea stilistică a operei în a doua jumătate a sec. al XIX-lea			
3.1 Simfonizarea operei romantice; 3. Principiile estetice ale reformei de operă a lui R. Wagner; 3.3 Restructurarea operei tradiționale.	<i>Eseu:</i> Rolul sistemului de leitmotive în realizarea conceptelor romantice.	Prezentarea eseului	Săptămâna 7
4. Tendințe noi de dezvoltare a genului de operă în creația lui G. Verdi			
4.1 Distingerea conceptului patriotic în creația lui G. Verdi; 4.2 Asimilarea genurilor de operă tradițională italiană cu cele ale operei franceze și germane.	<i>Comunicare:</i> Aspecte noi dramaturgice ale operei <i>Rigoletto</i> de G. Verdi.	Prezentarea comunicării	Săptămâna 9

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice
1.	Specificul tratării esteticii Romantismului în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	Prezentarea conceptelor ideatice ale lui J. Brahms în genul simfonic.
2.	Particularitățile tratării genului de operă în perioada Romantismului tardiv.	Întruchiparea spiritului romantic în teatrul liric.
3.	Diversitatea stilistică a operei în a doua jumătate a sec. al XIX-lea.	Sistematizarea tipurilor de operă romantică.
4.	Tendințe noi de dezvoltare a genului de operă în creația lui G. Verdi.	Analiza comparativă a operelor lui G. Verdi.

IX. Sugestii metodologice

Curriculumul disciplinar *Literatura muzicală universală IV* are drept scop formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor din învățământul profesional tehnic postsecundar la specialitatea *Canto*.

Cursul de *Literatură muzicală universală* se studiază în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic.

Modelul curricular al disciplinei este omogen, competențele generale și specifice urmărind progresia achizițiilor de la anul I la anul IV într-un parcurs eșalonat, în cadrul căruia fiecare nivel de învățământ se reflectă într-un anumit decupaj al conținuturilor.

Metodele predării-învățării acestei discipline presupun folosirea unor procedee și tehnici care îl implică pe elev în procesul de studii, urmărindu-se dezvoltarea gândirii, stimularea creativității, dezvoltarea interesului pentru învățare.

Curriculumul la *Literatura muzicală universală* propune profesorului să fundamenteze la nivel teoretic și practic orizontul cultural al viitorilor muzicieni. Specificul disciplinei impune o abordare tematică și o tratare tradițională cronologică, conținuturile obligatorii urmează în succesiunea lor istorică, diversificându-se în teme monografii. Analiza partiturilor și audiția muzicală fiind o condiție indispensabilă pentru formarea profesională prin urmărirea procesului de evoluție a creației componistice în epocile studiate.

Sugestiile metodologice cuprind recomandări specifice disciplinei *Literatura muzicală universală* privind metodologia de aplicare a Curriculumului, proiectarea și realizarea demersului didactic. Sunt incluse propuneri de organizare a procesului de predare-învățare-evaluare cu privire la deplasarea accentelor de pe conținuturi pe competențe. Strategiile didactice sunt orientate spre eficiența maximă a instruirii și *asigurarea calității* procesului de studii.

În vederea asimilării lexicului și operării cu limbajul specific disciplinei și a contextului istorico-stilistic, conform principiului *învățare prin acțiune* curriculumul îmbină latura teoretică cu cea aplicativă prin:

- folosirea unor tehnologii variate de informare și de cercetare muzicologică;
- utilizarea audiției muzicale orientată către conștientizarea elementelor de limbaj și expresie, în funcție de epocile studiate;
- analiza partiturilor, a clavirelor de opere și a materialelor de specialitate (diverse surse de informație de la carte, dicționar la internet).;
- apelarea la tehnici de informare permite elevului selectarea și stocarea diverselor date din domeniul literaturii, artelor plastice, teologiei, filosofiei etc. În același timp, cu ajutorul TIC pot fi dezvoltate abilitățile de executare a operațiunilor de notație muzicală și de probe componistice.

Flexibilitatea de opțiune a cadrului didactic în raport cu demersul metodologic se va reflecta în alegerea materialului muzical ce urmează a fi audiat și studiat, în selectarea bibliografiei în funcție de individualitatea fiecărui elev sau grup de elevi cu preocupări și interese convergente.

Pentru realizarea scopului major al disciplinei sunt utilizate metode interactive de predare – învățare care îmbunătățesc calitatea procesului de instruire, având un caracter activ – participativ. Demersul educațional va fi centrat pe elev, care este considerat partener al cadrului didactic, fiind implicat în realizarea activităților ce conduc la formarea competențelor profesionale.

În procesul de predare-învățare pentru atingerea competențelor disciplinare sunt recomandate diverse metode și tehnici: explicația, prezentarea materialelor audio-video, lucrul cu partitura și clavierul, ilustrarea fragmentelor muzicale. În scopul realizării competențelor specifice se recomandă utilizarea diverselor metode didactice: discursul, prelegerea, descrierea, dialogul didactic argumentativ, conversația euristică, discuția colectivă etc.

Elevii vor realiza sarcini individuale și în grup în scopul aprecierii fragmentelor muzicale și analizei teoretice a lucrărilor studiate.

Unitatea de curs include 30 de ore (15 de ore de contact direct, 15 ore de studiu individual). Orele de contact direct prevăd activitatea profesorului într-un mod creativ, utilizând mijloace de învățare moderne, interactive, diferite forme de lecții (de predare a noului material, de comunicare, de control etc.) având ca scop niște rezultate scontate la finalizarea programului de pregătire profesională. Cunoștințele obținute la orele de contact direct se vor consolida în cadrul studiului individual prin realizarea unui șir de lucrări scrise (referate, eseuri, fișe de lucru), exerciții de analiză și sinteză a temelor studiate, prezentări publice a rezultatelor obținute etc.

O formă specifică a predării-învățării în cadrul disciplinei *Literatura muzicală universală* constituie audiția muzicală, fiind orientată de către profesor spre distingerea procedeelelor de expresivitate artistică. De menționat, că adevăratul contact cu arta muzicală se face în sălile de concert, de teatru, suportul electronic fiind doar o alternativă modernă la veritabila întâlnire nemijlocită cu creațiile muzicale.

La finalizarea studiilor absolventul va putea comunica propriile opțiuni și va formula judecăți avizate și argumentate. În acest scop se propune utilizarea activităților centrate pe acțiunea elevilor: problematizarea, brainstorming-ul, ciorchinele, studiul de caz, exerciții mixte și altele.

Problematizarea presupune crearea unor situații-problemă care să determine elevii să restructureze și să completeze unele cunoștințe anterioare în vederea soluționării noilor situații pe baza experienței și a efortului personal. Problemele pot fi:

- de identificare,
- de explicare,
- de demonstrare.

Brainstormingul constituie o metodă eficientă pentru generarea în grup a ideilor într-un interval de timp scurt, prin care se stimulează gândirea și imaginația elevilor. Brainstormingul scris este mai eficient decât cel oral, deoarece la el îndrăznesc și cei timizi. Metoda este caracterizată de mai multe variabile, printre care: o atmosferă relaxantă, libertatea exprimării ideilor, jocul creativ.

Ciorchinele este o strategie de găsire a căii de acces la propriile cunoștințe, înțelegeri legate de o anumită temă. Ciorchinele este un tip de *Brainstorming* care reprezintă o modalitate de a construi sau a realiza asociații noi de idei sau de a releva noi sensuri ale ideilor. Tehnica ciorchinelui presupune plasarea în centru conceptul de referință, iar în jurul lui se va plasa conceptele conexe și ideile derivate. Realizarea lui presupune comparații, raționamente, clasificări, ierarhizări.

Etapele realizării ciorchinelui:

1. Prezentarea cuvântului –cheie sau a propoziției-nucleu;
2. Explicarea regulilor pe care le presupune tehnica;
3. Realizarea propriu-zis a ciorchinelui;
4. Reflexia asupra ideilor emise și conexiunilor realizate.

Studiul de caz – metoda de confruntare directă a participanților cu o situație din viața reală, autentică, având un pronunțat caracter activ și evidente valențe euristice și aplicative. Această metodă urmărește realizarea contactului elevilor cu realitățile complexe, autentice dintr-un domeniu dat și testarea gradului de operaționalitate a cunoștințelor însușite și a capacităților formate în situații-limită.

Pentru ca o anumită situație să poată fi considerată și analizată precum un «caz», ea trebuie să aibă anumite particularități:

- să aibă relevanță în raport cu obiectivele activității;
- să fie autentică;
- să fie motivant, să suscite interes din partea participanților;
- să aibă valoare instructivă în raport cu competențele profesionale, științifice, etice.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea constituie o dimensiune importantă a procesului de învățare, întrucât furnizează informații despre calitatea și funcționalitatea acestuia. Alături de predare și învățare evaluarea constituie o componentă operațională fundamentală a procesului de învățământ, care urmărește progresul elevului în domeniul instruirii muzicale la nivel de formare a competențelor profesionale.

Activitățile de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea unui feedback continuu, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce.

Funcțiile pedagogice ale evaluării sunt:

- *de constatare* și apreciere a performanțelor școlare, verificarea rezultatelor la anumite intervale de timp, pe criterii constatative prin sistemul de notare;
- *de diagnosticare*, bazate pe verificarea și interpretarea rezultatelor pe criterii calitative asupra dificultăților de învățare;
- *de prognosticare* – oferă sugestii pentru deciziile ce urmează a fi luate în scopul ameliorării procesului instructiv-educativ;
- *de feedback* continuu care asigură îmbunătățirea permanentă a instruirii;
- *de formare* la elevi a unei imagini de sine și a unei capacități autoevaluative.

Strategiile de evaluare trebuie concepute astfel, încât să solicite elevilor eforturi intelectuale și practic-acțiunare. Structura actului evaluativ cuprinde următoarele trei etape:

1. *verificarea* – presupune colectarea de informații referitoare la nivelul performanțelor școlare prin aplicarea unui ansamblu de strategii, metode tehnici și procedee de instruire;

2. *măsurarea* – se referă la acordarea unei semnificații cantitative caracteristicilor calitative;
3. *notarea* – presupune precizarea semnificației atribuite prin măsurare și o acțiune a cadrului didactic de apreciere prin note școlare a progresului realizat de elevi.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe generează o structură continuă a evaluării, realizată prin evaluare inițială, formativă și sumativă.

Inițială – se realizează în faza inițială în scopul aprecierii cunoașterii nivelului de la care pornește procesul de instruire.

Formativă (continuă) – constă în formare permanentă a competențelor reflectate în standardele educaționale și ameliorarea rezultatelor școlare pe tot parcursul programului de învățare.

Sumativă (finală) – se va realiza la sfârșitul fiecărei teme și la sfârșitul semestrului. Vor fi apreciate abilitățile elevului de a efectua concluzii cu privire la specificul stilistic, conceptual și de gen a creațiilor studiate; de a analiza conținutul de imagini și structura lucrărilor muzicale. Evaluarea sumativă are drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

Metode de evaluare sunt considerate căile prin care profesorul oferă elevilor posibilitatea de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de formare a capacităților prin utilizarea unei diversități de instrumente adecvate scopului urmărit. Metodele de evaluare sunt împărțite în două categorii:

- *tradiționale;*
- *alternative sau complementare.*

Metode tradiționale

1. Probele orale:

- a) conversația de verificare (prin întrebări și răspunsuri conform biletelor/testelor);
- b) teste de exemplificări vocale/instrumentale;
- c) analiza stilistică și structurală a lucrărilor muzicale.

2. Probele scrise:

- a) extemporalul (lucrarea scrisă neanunțată);
- b) activitatea de muncă independentă în clasă;
- c) lucrarea de control (anunțată);
- d) tema pentru acasă.

3. Probele practice:

- a) executarea unor sarcini;
- b) interpretarea vocală sau instrumentală a temelor muzicale studiate;
- c) aprecierea fragmentelor muzicale la auz cu utilizarea TIC;
- d) întocmirea unor schițe, grafice.

Examenul – o formă de totalizare a evaluării sumative, care include probe de testare finală (fișe de evaluare și răspuns oral conform întrebărilor din bilete, test muzical).

Un loc important în procesul de evaluare îi va reveni evaluării studiului individual al elevului care se va desfășura conform unui grafic stabilit.

Nota finală la unitatea de curs se constituie ca media de la evaluarea curentă (nota semestrială) și a notei de la examen. Evaluarea curentă constituie 60% din nota finală, respectiv nota de la examen constituie – 40%.

Nota de la evaluarea curentă se calculează ca media aritmetică (cu zecimale) a notelor obținute în cadrul orelor atât la contact direct cât și la studiul individual.

Metode alternative sau complementare (exercițiu rezolvat, problemă rezolvată, proiect, referat, rezumat scris, studiu de caz).

Este de preferat ca rezultatele să fie analizate cu clasa de elevi, pentru ca profesorul să poată formula observații, aprecieri și concluzii.

Pe baza analizei activității elevilor și a rezultatelor obținute de ei în cadrul investigației, profesorul poate acorda note, valorificând funcția evaluativă a investigației.

Produsele pentru măsurarea competențelor și criteriile de evaluare a produselor sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exercițiu rezolvat	Înțelegerea enunțului exercițiului
		Corectitudinea formulării ipotezelor
		Corectitudinea strategiei rezolutive
		Corectitudinea rezultatelor
		Modul de prezentare a rezultatelor
2.	Problemă rezolvată	Înțelegerea problemei
		Formularea și testarea ipotezelor
		Prezentarea și interpretarea rezultatelor
3.	Proiect elaborat	Validitatea proiectului – gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor.
		Calitatea materialului folosit, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora.
		Creativitatea-gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
4.	Referat	Coresponderea referatului temei
		Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei .
		Coerența și logica expunerii.
		Utilizarea dovezilor din sursele consultate.
		Gradul de originalitate și noutate.
5.	Rezumat oral	Modul de structurare a lucrării.
		Expune tematica lucrării în cauză

		Folosește un limbaj bogat, adecvat tematicii lucrării în cauză
6.	Rezumat scris	Expune tematica lucrării în cauză
		Textul rezumatului este concisă și structurat logic
		Stăpânirea normelor sintactice la nivel de prezentare logică a ideilor
		Text formatat citet, lizibil, plasarea clară în pagină.
7.	Studiu de caz	Corectitudinea interpretării studiului de caz propus.
		Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora, rezolvarea adecvată a cazului analizat.
		Corectitudinea lingvistică a formulărilor.
		Rezolvarea corectă a problemei asociate studiului analizat de caz.
		Personalizarea (să nu fie lucruri copiate), aprecierea critică a elevului.
8.	Item electronic rezolvat	Corectitudinea interpretării itemului propus spre rezolvare.
		Corectitudinea metodei utilizate de rezolvare.
		Integritatea și corectitudinea setului de selecții (pentru itemi cu alegere multiplă).

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs:

Dotarea cu:

- mobilier școlar;
- tablă cu portativ muzical;
- instrument muzical (pian);
- calculator, proiector MM, ecran de proiectare.

Mijloace de învățământ

- clavire, partituri;
- reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate);
- reprezentări mixte: manuale, cărți și reviste de specialitate, îndrumări metodice, ghiduri practice etc.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resurse	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ împrumutată resursa
1.	Badrajan S, Rojnoveanu A., Rotaru S. <i>Literatura muzicală pentru școlile de artă și de muzică</i> . Chișinău, 2008.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
2.	Bălan G. <i>Eu – R. Wagner</i> . București, 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
3.	Bourgeois J. <i>G. Verdi</i> . București, 1982.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
4.	Brumariu L., Constantinescu G. <i>Curs de istoria muzicii universale</i> . București, 1986.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
5.	Brumariu L., Petrescu H. <i>Istoria muzicii și formele muzicale</i> . București, 1981.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”

6.	Brumaru A. <i>Romantismul în muzică</i> . București, 1962.	Biblioteca AMTAP
7.	Brumaru L. și Constantinescu G. <i>Istoria muzicii universale</i> . București, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
8.	Bughici D. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . București, 1978.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
9.	Ciomac E. R. <i>Wagner. Viața și opera</i> . București, 1967.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
10.	<i>Dicționar de mari muzicieni</i> . București 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
11.	Druskin M. J. <i>Brahms</i> . București, 1961.	Biblioteca AMTAP
12.	Druskin M. R. <i>Wagner</i> . București, 1958.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
13.	Gagim G., Șleahțișchi A. <i>Dicționar de pedagogie muzicală</i> . Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională a Republicii Moldova
14.	Marchesi G. G. <i>Verdi</i> . București, 1987.	Biblioteca AMTAP
15.	Moraru M. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
16.	Schonberg H. <i>Viețile marilor compozitori</i> . București, 1997.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
17.	Ștefănescu I. <i>O istorie a muzicii universale</i> . Vol. I-III. București, 1995-1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
18.	<i>Музыкальная литература зарубежных стран</i> , ред. Царёва Е. Москва, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
19.	<i>Музыкальная литература зарубежных стран</i> , ред. Гивенталь И., Щукина Л., Ионин Б. Москва, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
20.	<i>Музыкальная энциклопедия</i> . Т. 1-6. Москва, 1973-1982.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
21.	Șorban Elena Maria. <i>Muzica clasică și romantică</i> . Cluj-Napoca, 2014.	Biblioteca Națională a Republicii Moldova
22.	Palade M. J. <i>Brahms</i> . București, 1972.	Biblioteca AMTAP
23.	Pascu G., Boțocan M. <i>Carte de istorie a muzicii</i> . Iași, 2012.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”
24.	Perioada romantică	https://www.academia.edu/8180885/Muzica_clasica_si_romantica